

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 23 päivänä heinäkuuta 2012

442/2012

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 20 päivänä heinäkuuta 2012

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 14 §:n 1—3 momentti, 7 luvun otsikko sekä 16—20, 23, 29 ja 29 e §, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 212/2009, 14 §:n 2 momentti sekä 16, 23 ja 29 § laissa 524/2008, 17, 18 ja 20 § laissa 1120/2006, 19 § osaksi laissa 1120/2006 ja 29 e § laeissa 524/2008 ja 221/2011, sekä
lisätään lakiin uusi 16 a—16 e § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3—5 §:ää, 13 §:n 1 momenttia, 14—19 §:ää, 2 luvun 3 §:n 1—5 momenttia, 4 ja 5 §:ää, 6 §:n 2 ja 3 momenttia, 7 §:ää, 10 §:n 1 momentin 3 kohtaa, 16, 17, 19 ja 20 §:ää, 3 lukua, 4 luvun 2—6 §:ää, 5 luvun 3 §:ää ja 21 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa, 6 luvun 1—3 §:ää, 4 §:n 1—3 ja 6 momenttia, 5, 7 ja 8 §:ää, 10 §:n 2 kohtaa ja 11 §:ää, 7 luvun 6 §:n 2 momenttia, 8 luvun 19 §:ää, 9 luvun 1—5 ja 7—12 §:ää ja 13 §:n 2 kohtaa, 10 luvun 1, 2 ja 4—25 §:ää, 11 luvun 1—22 ja 25—27 §:ää, 12 ja 13 lukua, 14 luvun 5 §:ää, 16 luvun 2 §:n 2, 4 ja 6 momenttia, 5 §:n 3 momenttia, 6 §:n 4 momenttia, 8—10 ja 13 §:ää, 17 luvun 2 §:n 3 momenttia, 19 lu-

vun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 20 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 21 luvun 6 ja 7 §:ää, 12 §:n 1 ja 2 momenttia ja 17—21 §:ää, 23 luvun 9 §:n 2 ja 3 momenttia ja 31 §:n 3 momenttia, 24 lukua, 25 luvun 16 §:n 1 momenttia eikä 31 luvun 1 §:n 4 momenttia, 2 ja 10—12 §:ää.

14 §

Vastuuvelka

Työeläkevakuutusyhtiön vakuutussojmuksista aiheutuva vastuu kirjataan vastuuvelaksi. Sen muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu.

Vakuutusmaksuvastuu vastaa tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritusten pääoma-arvoa siltä osin kuin yhtiölle on syntynyt vastuuta työntekijän eläkelain tai yrittäjän eläkelain mukaisesti. Vakuutusmaksuvas-

HE 9/2012
StVM 4/2012
TaVL 21/2012
EV 47/2012

tuuna pidetään myös työntekijän eläkelain 169 §:n 3 momentin mukaisia vakuutusmaksun alennuksia tai muita vastaavia etuja varten ja jäljempänä sanottujen tappioiden peittämistä varten varattua vastuuta, joka jakautuu vakuutuksenottajille ositettuun (*ositettu lisävakuutusvastuu*) ja osittamattomaan osaan (*osittamaton lisävakuutusvastuu*). Ositettua lisävakuutusvastuuta saadaan käyttää vain työntekijän eläkelain 169 §:n 3 momentissa tarkoitettuihin vakuutusmaksun alennuksiin tai muihin vastaaviin etuihin. Vakuutusmaksuvastuuta lisäävää tai vähentävää osittamatonta lisävakuutusvastuuta voidaan käyttää vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta syntyneen tappion sekä myös muun tappion peittämiseen.

Korvausvastuu vastaa sattuneiden vakuutustapahtumien johdosta suoritettavia, maksamatta olevia korvaus- ja muita määriä siltä osin kuin yhtiölle on syntynyt vastuuta työntekijän eläkelain tai yrittäjän eläkelain mukaisesti, sekä runsasvahinkoisten vuosien varalta vastuupillisesti laskettavaa tasoitusmäärää.

7 luku

Vakavaraisuuspääoma

16 §

Työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääoma

Työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla työeläkevakuutusyhtiön varojen on katsottava ylittävän yhtiön velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset siten kuin siitä 16 a—16 e §:ssä säädetään. Tällöin työeläkevakuutusyhtiön vastuuvelasta vähennetään 14 §:n 2 momentissa tarkoitettu osittamaton lisävakuutusvastuu sekä mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettu tasoitusmäärä.

Vakavaraisuuspääomaan sisältyvä tasoitusmäärä on tarkoitettu vakuutusliikkeen tappioiden peittämiseen. Vakavaraisuuspääoman muut erät kuin tasoitusmäärä on tarkoitettu ensisijaisesti muiden kuin vakuutusliikkeen tappioiden peittämiseen.

16 a §

Vakavaraisuuspääomaan luettavat erät

Työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääomaan luetaan:

1) maksettu osakepääoma tai maksettu pohjarahasto ja takuupääoma 16 c §:ssä säädetyin rajoituksin;

2) yhtiön hakemuksesta, Finanssivalvonnan suostumuksella, kun 25 prosenttia osakepääomasta tai pohjarahaston ja takuupääoman yhteismäärästä on maksettu, puolet maksamatta olevasta osakepääoman määrästä tai pohjarahaston ja takuupääoman yhteismäärästä 16 c §:ssä säädetyin rajoituksin;

3) sidotun ja vapaan oman pääoman rahastot;

4) tilikauden ja edellisten tilikausien voitto;

5) kirjanpitolain 5 luvun 12 §:n 1 momentin nojalla taseeseen merkitty poistoero ja mainitun luvun 15 §:ssä tarkoitettujen vapaaehtoiset varaukset;

6) osittamaton lisävakuutusvastuu;

7) tasoitusmäärä;

8) taseen omaisuuden käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen positiivinen erotus siltä osin kuin sitä ei voida pitää luonteeltaan poikkeuksellisenä;

9) yhtiön hakemuksesta ja Finanssivalvonnan suostumuksella täysin maksettu pääoma yhtiön vähintään viideksi vuodeksi tai vähintään viiden vuoden irtisanomisajalla ottamasta pääomalainasta 16 b §:ssä säädetyin ehdoin ja 16 c §:ssä säädetyin rajoituksin;

10) yhtiön hakemuksesta ja Finanssivalvonnan suostumuksella muut edellä esitettyihin eriin rinnastettavat erät.

16 b §

Pääomalainaa koskevat erityiset ehdot

Jotta 16 a §:n 9 kohdassa tarkoitettu pääomalaina voidaan laskea osaksi vakavaraisuuspääomaa, sen tulee täyttää vakuutusyhtiölain 15 luvun 2 §:ssä säädetyt ehdot. Lisäksi:

1) muussa tapauksessa kuin työeläkevakuutusyhtiön purkautuessa tai konkurssissa lainan pääoma saadaan palauttaa edellyttäen,

että yhtiö pääoman palauttamisen jälkeen täyttää tämän luvun mukaiset vakavaraisuusvaatimukset;

2) lainasopimus ei saa sisältää määräystä, jonka mukaan muissa oloissa kuin työeläkevakuutusyhtiötä purettaessa tai konkurssissa velka on maksettava takaisin ennen sovittua eräpäivää; ja

3) lainasopimusta voidaan muuttaa vain työeläkevakuutusyhtiön hakemuksesta Finanssivalvonnan luvalla.

16 c §

Vakavaraisuuspääomaan luettavia eritä koskevat rajoitukset

Työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääomaan saa lukea seuraavia eritä yhteensä enintään määrän, joka vastaa 50 prosenttia vakavaraisuuspääomasta tai kahdesta kolmasosasta vakavaraisuusrajaa, sen mukaan kumpi on alhaisempi:

1) 16 a §:n 9 kohdassa tarkoitettut pääomailainat; ja

2) 16 a §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut, sellaiset osakeyhtiölain 3 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettut osakkeet, joiden oikeus jako-osattomaan hyvitykseen muodostuu tilikausittain ja siirtyy maksettavaksi sellaisten tilikausien osalta, joilta yhtiön tilinpäätös ei osoita voitonjakokelpoisia varoja, seuraavan voitonjakokelpoisia varoja osoittavan tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen.

Edellä 16 a §:n 2 kohdassa tarkoitettua maksamatta olevaa määrää saa lukea vakavaraisuuspääomaan enintään määrän, joka vastaa 50 prosenttia vakavaraisuuspääomasta tai kahdesta kolmasosasta vakavaraisuusrajaa, sen mukaan kumpi on alhaisempi.

Edellä 1 momentissa luetelluista eristä 1 kohtaan sisältyviä määräajaksi otettuja pääomailainoja ja sellaisia 2 kohtaan sisältyviä osakkeita, joita koskee osakeyhtiölain 15 luvun 10 §:ssä tarkoitettu yhtiöjärjestyksen lunastusmääräys, saa yhteensä lukea vakavaraisuuspääomaan enintään määrän, joka vastaa 25 prosenttia vakavaraisuuspääomasta tai kahdesta kolmasosasta vakavaraisuusrajaa, sen mukaan kumpi on alhaisempi. Vakavaraisuuspääomaan luettavaa pääomailainojen määrää vähennetään tasaisesti kultakin alka-

valta vuodelta, jos lainan jäljellä oleva laina-aika on vähemmän kuin viisi vuotta.

16 d §

Vakavaraisuuspääomasta vähennettävät erät

Vakavaraisuuspääomasta on vähennettävä seuraavat erät:

1) tilikauden ja edellisten tilikausien tappio;

2) taseen omaisuuden kirjanpitoarvojen ja käypien arvojen positiivinen erotus;

3) voitonjakona jaettavaksi esitetty osa yhtiön vapaasta omasta pääomasta;

4) aineettomien hyödykkeiden hankinnasta tuloslaskelmaan kuluksi merkitsemättä jätetty osuus;

5) kaikki sellaiset taseeseen merkitsemättömät velkoihin rinnastettavat erät, joiden suoritusvelvollisuutta on pidettävä todennäköisenä;

6) vieraasta sitoumuksesta annetut pantit ja kiinnitykset;

7) yhtiön omistaman luotto- tai rahoituslaitoksen ja toisen vakuutusyhtiön osakkeiden, osuuksien, vastuudebentuurien, pääomailainojen ja muiden omaan pääomaan rinnastettavien erien käypä arvo, jollei yhtiöön sovelleta vakuutusyhtiölain 26 luvussa tarkoitettua valvontaa, ja yhtiön omistukset täyttävät vakuutusyhtiölain 26 luvussa tarkoitettujen omistusyhteyden taikka vaihtoehtoisesti vähentämiseen voidaan soveltaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuuden laske- misesta erikseen säädettyä vähennys- ja yhteenlaskumenetelmää.

16 e §

Finanssivalvonnan toimivaltuudet

Finanssivalvonta voi vaatia, että 16 a §:ssä tarkoitettujen vakavaraisuuspääomaan sisältyvien erien arvoa alennetaan vakuutusyhtiölain 11 luvun 24 §:n mukaista laskelmaa laadittaessa erityisesti silloin, kun näiden erien markkina-arvossa on tapahtunut merkittäviä muutoksia tarkasteluajankohdan ja laadinta-ajankohdan välillä.

Finanssivalvonta voi erityisestä syystä joko osittain tai kokonaan kieltää työeläkeva-

kuutusyhtiötä lukemasta 16 a §:n 8 kohdassa tarkoitettua erää osaksi yhtiön vakavaraisuuspääomaa.

17 §

Vakavaraisuusraja ja vähimmäispääomavaatimus

Työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuusraja määritellään riskiteoreettisesti vastaamaan yhden vuoden vakavaraisuuspääoman tarvetta ottaen huomioon vakuutusliikkeen riskit sekä sijoitusten jakautuminen eri omaisuuslajeihin. Vakavaraisuusrajan laskemisesta säädetään tarkemmin eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetussa laissa.

Työeläkevakuutusyhtiön vähimmäispääomavaatimus on yksi kolmasosa vakavaraisuusrajasta.

18 §

Siirrot ositettuun ja osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen

Jos työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääoma on toisena peräkkäisenä vuonna suurempi kuin vakavaraisuusrajan nelinkertainen määrä (*vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä*), työeläkevakuutusyhtiön on sanotusta vuodesta lukien siirrettävä vuosittain ositettuun lisävakuutusvastuuseen määrä, joka on yksi kolmasosa siitä määrästä, jolla yhtiön vakavaraisuuspääoma ylittää sen enimmäismäärän. Jos ylityksen voidaan katsoa olevan luonteeltaan pysyvä, yhtiön on järjestettävä toimintansa siten, että yhtiön vakavaraisuuspääoma palautuu enimmäismäärää pienemmäksi.

Jos työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääoma on suurempi kuin vakavaraisuusraja, yhtiö voi siirtää 14 §:n 2 momentissa tarkoitettuun ositettuun lisävakuutusvastuuseen enintään työntekijän eläkelain 169 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla lasketun määrän.

Jos työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääoma on pienempi kuin vakavaraisuusraja tai vakavaraisuuspääoma vähennettynä tasotusmäärällä on pienempi kuin vaadittu vä-

himmäispääoma, siirto ositettuun lisävakuutusvastuuseen on kielletty.

19 §

Työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuden järjestäminen

Työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääoma, jälleenvakuutus ja muut yhtiön vakavaraisuuteen vaikuttavat seikat on järjestettävä vakuutetun edut turvaavalla tavalla, ottaen huomioon tuottojen ja kulujen todennäköinen vaihtelu sekä arvioitavissa olevat muut epävarmuustekijät.

20 §

Taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma ja lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma

Työeläkevakuutusyhtiön, jonka vakavaraisuuspääoma on pienempi kuin vakavaraisuusraja, on viipymättä toimitettava Finanssivalvonnan hyväksyttäväksi taloudellisen asemansa tervehdyttämissuunnitelma. Tervehdyttämissuunnitelmassa on osoitettava, että työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääoma ylittää vuoden tai erityisistä syistä Finanssivalvonnan luvalla enintään kahden vuoden kuluessa vakavaraisuusrajan.

Työeläkevakuutusyhtiön, jonka vakavaraisuuspääoma on pienempi kuin vaadittu vähimmäispääoma, on viipymättä toimitettava Finanssivalvonnan hyväksyttäväksi lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma. Rahoitussuunnitelmassa on osoitettava, että työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääoma ylittää kolmen kuukauden kuluessa vähimmäismääränsä. Jos rahoitussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä ei sanotussa ajassa ole saatu toteutetuiksi, Finanssivalvonta voi erityisen painavista syistä jatkaa määrääntä enintään kolmella kuukaudella.

23 §

Voitonjaon rajoitukset

Työeläkevakuutusyhtiö ei saa jakaa voittoa, jos sen vakavaraisuuspääoma on pienempi kuin vakavaraisuusraja tai vakavarai-

suuspääoma vähennettynä tasoitusmäärällä on pienempi kuin vaadittu vähimmäispääoma tai yhtiö ei täytä vastuuvelan kattamista koskevia vaatimuksia taikka tiedetään tai pitäisi tietää, että yhtiö on maksukyvytön.

Voittoa ei myöskään saa jakaa, jos tiedetään tai pitäisi tietää, että voitonjako johtaa siihen, että vakavaraisuuspääoma vähenee 1 momentissa säädettyä pienemmäksi, että yhtiöstä tulee maksukyvytön tai siihen, että vastuuvelan kate ei täytä laissa säädettyjä vaatimuksia.

29 §

Työeläkevakuutusyhtiöiden sulautuminen, vakuutuskannan luovuttaminen toiselle työeläkevakuutusyhtiölle ja jakautuminen

Työeläkevakuutusyhtiö voi Finanssivalvonnan suostumuksella sulautua toiseen työeläkevakuutusyhtiöön, luovuttaa vakuutuskantansa tai sen osan toiselle työeläkevakuutusyhtiölle tai jakautua siten kuin vakuutusyhtiölaissa säädetään. Finanssivalvonnan on annettava suostumuksensa, jollei edellä tarkoitettu toimenpide loukkaa vakuutettuja etuja, jollei sen katsota vaarantavan vakuutustoiminnan tervettä kehitystä ja jos Finanssivalvonta katsoo vakuutuskannan luovuttamisen olevan työeläkejärjestelmän toimeenpanon kannalta perusteltua. Finanssivalvonnan on suostumuksen hakemisen yhteydessä toimitettava luovuttavan yhtiön vastuuvelasta ja sen katteesta sekä vakavaraisuuspääomasta laadittu laskelma. Finanssivalvonnan on oikeus liittää suostumukseensa ehdot, joita se pitää tarpeellisina vakuutettujen etujen tai vakuutustoiminnan terveen kehityksen turvaamiseksi.

Muutoin sulautumiseen, jakautumiseen ja vakuutuskannan luovuttamiseen sovelletaan vakuutusyhtiölain 19 luvun 1—9 §:ää, 10 §:n 3 momenttia ja 11—19 §:ää, 20 luvun 1—9 §:ää, 10 §:n 3 momenttia ja 11—17 §:ää sekä 21 luvun 1—5 ja 8—11 §:ää, 12 §:n 3 momenttia ja 13—16 §:ää.

Sulautumisen, vakuutuskannan luovuttamisen ja jakautumisen yhteydessä luovutettavan vakuutuskannan mukana siirtyy vastaanottavaan yhtiöön vakuutuksenottajille 21 §:n mukaan kuuluvista yhtiön varoista se osa, joka vastaa luovutettavaa vakuutuskantaa.

Finanssivalvonnan on pyydettävä 1 momentissa tarkoitettua hakemuksesta Kilpailuviraston lausunto, jos hakemuksessa tarkoitettu järjestely kuuluu kilpailunrajoituksista annetussa laissa tarkoitettun yrityskauppavalvonnan piiriin.

29 e §

Työnantajakohtaisessa vakuutuskannan luovuttamisessa siirtyvä vakavaraisuuspääoma

Työeläkevakuutusyhtiöstä on luovutettava osittamatonta lisävakuutusvastuuta määrä, joka mahdollistaa vastaanottavassa eläkelaitoksessa sellaisen sijoitusjakauman, joka vastaa työntekijän eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten sijoitusjakaumien keskimääräistä riskillisyyttä (*siirtyvä vakavaraisuuspääoma*).

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään Finanssivalvonnan esityksestä 1 momentissa tarkoitettu määrä kiinteänä prosenttiosuutena vakavaraisuuslaskennassa käytettävästä vastuuvelasta. Prosenttiosuus lasketaan siten, että se vastaa työntekijän eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten vakavaraisuusrajojen mediaania kaksinkertaisena.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu asetus annetaan neljä kertaa kalenterivuodessa maaliskuun, kesäkuun, syyskuun ja joulukuun loppuun mennessä tulevaksi voimaan lähinnä seuraavan huhtikuun, heinäkuun, lokakuun ja tammikuun alusta. Finanssivalvonnan on kalenterivuositain helmikuun, toukokuun, elokuun ja marraskuun loppuun mennessä tehtävä sosiaali- ja terveysministeriölle esitys 2 momentissa tarkoitettun prosenttiosuuden vahvistamisesta.

Siirtyvän vakavaraisuuspääoman määränä käytetään sitä 2 momentissa tarkoitettussa asetuksessa säädettyä prosenttiosuutta, joka on voimassa, kun vakuutuskannan luovuttamista koskeva sopimus tehdään.

Jos 2 momentin mukaisesti määräytyvän siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrä muodostuu suuremmaksi kuin luovutettavaa vakuutuskantaa vastaava osuus työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääomasta, työeläkevakuutusyhtiöstä luovutetaan luovutettavaa vakuutuskantaa vastaava osuus yhtiön vaka-

varaisuuspääomasta. Laskettaessa luovutettavan vakuutuskannan osuutta työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääomasta on yhtiön vakavaraisuuspääoman tasoa määrättäessä otettava huomioon säännökset vakavaraisuuslaskennassa käytettävän vastuuvelan määrittelystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

Muualla laissa säädetyllä työeläkevakuutusyhtiön toimintapääomalla tarkoitetaan tämän lain tultua voimaan 16 §:ssä tarkoitettua työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääomaa. Muualla laissa tarkoitettua työeläkevakuutusyhtiön toimintapääoman vähimmäismäärällä tarkoitetaan tämän lain tultua voimaan kahta kolmasosaa työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuusrajan laskennassa käytettävien vastuuvelkojen yhteismäärään kerrottuna Eteran vakavaraisuusrajan laskennassa käytettävän vastuuvelan määrällä. Eteran tasoitusmäärän työkyvyttömyyseläkeosasta vakavaraisuuspääomaan luettava määrä voi kuitenkin olla enintään Eteran tasoitusmäärän työkyvyttömyyseläkeosan suuruinen.

Mitä 4 momentissa säädetään, ei sovelleta siitä vuodesta alkaen, jolle ei enää vahvisteta työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua täydennysmäärää.

Edellä 16 §:ssä tarkoitettuun vakavaraisuuspääomaan ei Eteran tasoitusmäärästä lueta sosiaali- ja terveysministeriön työntekijän eläkelain voimaanpanolain 5 §:n 4 momentin nojalla vahvistamien laskuperusteiden mukaisia erityisiä eriä hoitokustannuskuormitusta ja maksutappioita varten.

Helsingissä 20 päivänä heinäkuuta 2012

Tasavallan Presidentti

SAULI NIINISTÖ

Sosiaali- ja terveysministeri *Paula Risikko*